

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2003-2004

31 MARS 2004

Projet de loi relative à l'insaisissabilité et à l'incessibilité des montants prévus aux articles 1409, 1409bis et 1410 du Code judiciaire lorsque ces montants sont crédités sur un compte à vue

RAPPORT

FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DES FINANCES ET DES
AFFAIRES ÉCONOMIQUES
PAR MME VIENNE

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2003-2004

31 MAART 2004

Wetsontwerp betreffende de onvatbaarheid voor beslag en de onoverdraagbaarheid van de bedragen waarvan sprake is in de artikelen 1409, 1409bis en 1410 van het Gerechtelijk Wetboek wanneer die bedragen op een zichtrekening gecrediteerd zijn

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE FINANCIËN EN VOOR DE
ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT
DOOR MEVROUW VIENNE

Composition de la commission/Samenstelling van de commissie :

A. Membres/Leden :

SP.A-SPIRIT Mimount Bousakla, Jacinta De Roeck, Caroline Gennez.
VLD Jean-Marie Dedecker, Didier Ramoudt, Luc Willems.
PS Pierre Galand, Francis Poty, Christiane Vienne.
MR Berni Collas, Marie-Hélène Crombé-Berton, Alain Zenner.

CD&V Ludwig Caluwé, Etienne Schoupe.
VLAAMS BLOK Frank Creyelman, Anke Van dermeersch.
CDH René Thissen.

B. Suppléants/Plaatsvervangers :

Christel Geerts, Patrick Hostekint, Staf Nimmegeers, Myriam Vanlerberghe.
Jacques Devolder, Stefaan Noreilde, Patrik Vankrunkelsven, Paul Wille.
Jean Cornil, Jean-François Istasse, Anne-Marie Lizin.
Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, François Roelants du Vivier, Marc Wilmots.
Stefaan De Clerck, Mia De Schampelaere, Hugo Vandenberghe.
Yves Buysse, Frank Vanhecke, Wim Verreycken.
Christian Brotcorne, Clotilde Nyssens.

*Voir :***Documents du Sénat :****3-586 - 2003/2004 :**

N° 1: Projet amendé par la Chambre des représentants.

N° 2: Amendements.

*Zie :***Stukken van de Senaat :****3-586 - 2003/2004 :**

Nr. 1: Ontwerp geamendeerd door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nr. 2: Amendementen.

I. INTRODUCTION

En application de l'article 81 de la Constitution, le projet de loi facultativement bicaméral à l'examen a été soumis pour la deuxième fois au Sénat.

Ce projet de loi trouve son origine dans la proposition de loi que MM. Mahoux et Poty ont déposée le 15 juin 2001 au Sénat (doc. Sénat, n° 2-786/1). La commission a discuté la proposition au cours de ses réunions des 16 janvier et 6 novembre 2002 et des 18 et 26 février et 12 mars 2003. Le 6 novembre 2002, la commission a entendu Mme Domont-Naert de *Test Achats* et M. S. De Brouwer de l'Association belge des banques.

Le 12 mars 2003, la proposition amendée a été adoptée par la commission (doc. Sénat, n° 2-786/6). Le 20 mars 2003, elle a été adoptée par le Sénat et transmise à la Chambre des représentants.

À la suite de la dissolution des Chambres, le projet de loi est devenu caduc, mais il a été relevé de caducité par la suite (loi du 8 décembre 2003, *Moniteur belge* du 19 décembre 2003).

La Chambre a adopté le projet le 25 mars 2004 après l'avoir amendé, et l'a transmis le 26 mars 2004 (doc. Chambre, n° 51-639/8) au Sénat, qui, conformément à l'article 79 de la Constitution, doit se prononcer dans un délai maximum de 15 jours.

Conformément à l'article 64.1 de son règlement, le Sénat ne doit toutefois examiner que les dispositions qui ont été amendées ou ajoutées par la Chambre et, pour ce qui est des autres dispositions, il doit les examiner en vue seulement d'en améliorer la rédaction ou de mettre les textes en concordance avec le contexte, et ce sans y apporter de nouvelles modifications substantielles.

Eu égard aux limites temporelles et matérielles auxquelles la mission d'examen du Sénat est soumise, la commission a examiné le projet avec toute la célérité possible au cours de sa réunion du 31 mars 2004, en présence d'un représentant de la ministre de la Justice.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DE M. POTY

Le projet de loi vise à étendre les règles concernant les montants insaisissables ou incessibles protégés par le Code judiciaire en leur garantissant une protection suffisante lorsqu'ils sont versés sur un compte bancaire.

I. INLEIDING

Met toepassing van artikel 81 van de Grondwet wordt het voorliggende optioneel bicameraal wetsontwerp voor de tweede maal bij de Senaat aanhangig gemaakt.

Dit wetsontwerp vindt zijn oorsprong in het wetsvoorstel dat de heren Mahoux en Poty op 15 juni 2001 in de Senaat hebben ingediend (stuk Senaat, nr. 2-786/1). De commissie heeft het voorstel toen besproken tijdens haar vergaderingen van 16 januari en 6 november 2002, 18 en 26 februari en 12 maart 2003. Op 6 november 2002 heeft de commissie een hoorzitting gehouden met mevrouw Domont-Naert van *Test-Aankoop* en met de heer S. De Brouwer van de Belgische Vereniging van banken.

Het geamendeerde voorstel werd op 12 maart 2003 aangenomen door de commissie (stuk Senaat, nr. 2-786/6) en op 20 maart 2003 door de Senaat aangenomen en overgezonden aan de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Ingevolge de ontbinding van de Kamers, verviel het wetsontwerp, maar werd nadien van verval ontheven (wet van 8 december 2003, *Belgisch Staatsblad* van 19 december 2003).

Op 25 maart 2004 heeft de Kamer het wetsontwerp, na amendering, aangenomen en op 26 maart 2004 overgezonden (stuk Kamer, nr. 51-639/8) aan de Senaat, die zich, overeenkomstig artikel 79 van de Grondwet, binnen een termijn van ten hoogste vijftien dagen over het ontwerp dient uit te spreken.

Overeenkomstig artikel 64.1 van het Reglement van de Senaat is het ontwerp bij de Senaat evenwel slechts aanhangig wat betreft de bepalingen die door de Kamer werden geamendeerd of toegevoegd en wat betreft andere bepalingen, alleen om de redactie te verbeteren of de tekst in overeenstemming te brengen met het geheel zonder nieuwe inhoudelijke wijzigingen aan te brengen.

Met inachtneming van de voormelde temporele en materiële beperking van de onderzoeksopdracht van de Senaat heeft de commissie het ontwerp met bekwame spoed besproken tijdens haar vergadering van 31 maart 2004 in aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de minister van Justitie.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER POTY

Het doel van het wetsontwerp is de uitbreiding van de regels van de niet voor beslag vatbare of onoverdraagbare bedragen die beschermd zijn door het Gerechtelijk Wetboek door ze een voldoende bescherming te geven wanneer die sommen die op een bankrekening worden gestort.

Il s'agit notamment des revenus découlant de l'exécution d'un contrat de travail, des revenus de remplacement, de certaines pensions alimentaires et des prestations sociales (comme les allocations familiales ou les allocations accordées aux personnes handicapées), qui sont considérés comme insaisissables par les articles 1409 à 1412*bis* du Code judiciaire.

Cependant, la protection offerte par le Code judiciaire disparaît dès que ces revenus protégés sont versés sur un compte bancaire. La novation fait que ces revenus changent de nature, de sorte que la banque peut les utiliser pour régler la dette que le titulaire du compte a vis-à-vis d'elle. En outre, une fois versés sur un compte, les montants protégés ne sont plus déterminables, car ils se confondent avec les revenus non protégés.

C'est pourquoi le projet de loi vise à obliger les débiteurs de revenus protégés à attribuer un code spécifique à chaque versement de ces revenus protégés pour que l'on puisse les identifier et les protéger sur le compte bancaire.

Enfin, M. Poty rappelle le travail fourni par le Sénat au cours de la précédente législature concernant le projet de loi à l'examen; chaque groupe politique y a apporté sa contribution, de sorte qu'en fin de compte, la proposition de loi de MM. Mahoux et Poty a été adoptée à l'unanimité le 20 mars 2003.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

À la demande du président, le représentant de la ministre de la Justice déclare que les services du Sénat ont proposé quelques corrections de texte, sur lesquelles la ministre marque son accord.

Il s'agit des corrections suivantes :

1) À l'article 1411*bis*, § 2 :

remplacer les termes « visés aux » par « en vertu des »

2) À l'article 1411*bis*, § 4, *in fine* :

remplacer « le compte » par « ce compte à vue »

3) À l'article 1411*bis*, § 5, alinéa 2 :

remplacer les mots « La sanction prévue au paragraphe précédent » par « L'alinéa précédent »

4) À l'article 1411*bis*, § 5, alinéa 4 :

remplacer les mots « Les dispositions du livre Ier, y compris celles du chapitre VII et l'article 85, du Code pénal » par « Les dispositions du livre Ier du Code pénal, y compris celles du chapitre VII et l'article 85 »

Het gaat onder meer over de inkomsten ter uitvoering van een arbeidsovereenkomst, vervangingsinkomsten, sommige alimentatiegelden en sociale uitkeringen (zoals de kinderbijslag of toelagen voor personen met een handicap) die door de artikelen 1409 tot 1412*bis* van het Gerechtelijk Wetboek als onvatbaar voor beslag worden beschouwd.

Immers, de bescherming van het Gerechtelijk Wetboek verdwijnt zodra deze beschermde inkomsten op een bankrekening worden gestort. Door het schuldvernieuwingseffect veranderen deze inkomsten van aard zodat de bank de inkomsten kan aanwenden tot aflossing van de schuld die de houder van rekening heeft tegenover de bank. De beschermde bedragen zijn ook, eenmaal op een rekening gestort, niet meer te achterhalen omdat ze vermengd worden met de niet-beschermde inkomsten.

Het wetsontwerp beoogt daarom de schuldenaars van de beschermde inkomsten te verplichten een specifieke code te geven aan elke storting van deze beschermde inkomsten om ze te kunnen identificeren en te beschermen op de bankrekening.

De heer Poty wijst ten slotte op het werk dat in de Senaat tijdens de vorige zittingsperiode werd geleverd met betrekking tot het voorliggende wetsontwerp waarbij iedere fractie zijn deel heeft bijgedragen zodat uiteindelijk, op 20 maart 2003, het wetsvoorstel van de heren Mahoux en Poty eenparig werd aangenomen.

III. ALGEMENE BESPREKING

Op vraag van de voorzitter, verklaart de vertegenwoordiger van de minister van Justitie dat de diensten van de Senaat enkele tekstcorrecties hebben voorgesteld, die de minister aanvaardt.

Het gaat om wat volgt :

1) In artikel 1411*bis*, § 2 :

de woorden « in de » en « bedoelde » vervangen door de woorden « overeenkomstig de »

2) In artikel 1411*bis*, § 4, *in fine* :

de woorden « de zichtrekening » vervangen door de woorden « die zichtrekening »

3) In artikel 1411*bis*, § 5, tweede lid :

de woorden « De strafrechtelijke sanctie die in de voorafgaande paragraaf voorzien is » vervangen door de woorden « Het vorige lid »

4) In artikel 1411*bis*, § 5, vierde lid :

de woorden « De bepalingen van boek I, met inbegrip van hoofdstuk VII et artikel 85, van het Strafwetboek » vervangen door de woorden « De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, »

5) À l'article 1411*bis*, § 6:

remplacer le mot «responsable» par le mot «débiteur»

6) À l'article 1411*ter*, § 1er, alinéa 1er:

supprimer le mot «protection».

7) À l'article 1411*quater*, § 2, 3°, alinéa 1er:

remplacer le mot «standardisé» par les mots «dont le Roi détermine le modèle»

alinéa 2:

supprimer cet alinéa (*cf.* modification de l'alinéa précédent)

8) À l'article 1411*quater*, § 2, 4°:

supprimer le mot «standardisé».

M. Creyelman émet des réserves concernant la cinquième correction de texte. Déclarer une personne responsable n'est pas la même chose, sur le plan juridique, que de la déclarer débitrice. Il ne s'agit pas d'une correction de texte, mais d'une modification de fond. C'est pourquoi cette modification, à tout le moins, devrait faire l'objet d'un amendement.

Selon M. Thissen, l'intérêt des personnes concernées doit primer. Si la commission adopte des amendements au texte à l'examen, la Chambre devra se prononcer à nouveau, ce qui retardera l'entrée en vigueur de la loi en projet.

Comme tous les membres de la commission doivent marquer leur accord sur les corrections de texte, et que la Chambre doit aussi les approuver, M. Poty propose de déposer cette correction sous forme d'amendement pour que la commission puisse se prononcer. Le texte sera ensuite examiné par la commission compétente de la Chambre.

IV. DISCUSSION DES ARTICLES

Article 2

M. Poty et consorts déposent l'amendement n° 1, qui vise à modifier l'article 1411*bis*, § 6, proposé, comme suit:

A. Dans le texte français, remplacer le mot «responsable» par le mot «débiteur».

B. Dans le texte néerlandais, remplacer les mots «*en die met dat doel ... ten aanzien van de partij*» par les mots «*die daartoe voor de beslagrechter wordt*

5) In artikel 1411*bis*, § 6:

de woorden «en die met dat doel ... ten aanzien van de partij» vervangen door de woorden «die daartoe voor de beslagrechter wordt opgeroepen, kan geheel of ten dele schuldenaar worden verklaard van de oorzaken en de kosten van het beslag of de overdracht, onverminderd schadevergoeding ten aanzien van de partij, indien daartoe grond bestaat»

6) In artikel 1411*ter*, § 1, eerste lid:

in de Franse tekst, het woord «*protection*» doen vervallen.

7) In artikel 1411*quater*, § 2, 3°, eerste lid:

het woord «gestandaardiseerd» doen vervallen en, *in fine*, de woorden «waarvan de Koning het model bepaalt» toevoegen

tweede lid:

dit lid doen vervallen (*cf.* wijziging van het voorgaande lid)

8) In artikel 1411*quater*, § 2, 4°:

het woord «gestandaardiseerd» doen vervallen.

De heer Creyelman heeft bezwaren tegen de vijfde tekstcorrectie. Iemand aansprakelijk verklaren is juridisch niet hetzelfde als hem schuldenaar verklaren. Dit is geen tekstcorrectie, maar een inhoudelijke wijziging. Daarom moet er minstens voor deze wijziging een amendement worden ingediend.

Volgens de heer Thissen moet het belang van de betrokkenen primeren. Indien de commissie amendementen aanneemt op de voorliggende tekst, dan moet de Kamer er zich nog over uitspreken, hetgeen de inwerkingtreding van dit wetsontwerp vertraagt.

Aangezien ieder lid van de commissie akkoord moet gaan over de tekstverbeteringen en ook de Kamer ermee moet instemmen, stelt de heer Poty voor om deze tekstcorrectie als amendement in te dienen zodat de commissie zich er over kan uitspreken. De tekst zal nadien door de bevoegde Kamercommissie worden besproken.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 2

De heren Poty c.s. dienen amendement nr. 1 in, dat ertoe strekt het voorgestelde artikel 1411*bis*, § 6, te wijzigen als volgt:

A. In de Franse tekst het woord «*responsable*» vervangen door het woord «*débiteur*».

B. In de Nederlandse tekst de woorden «en die met dat doel ... ten aanzien van de partij» vervangen door de woorden «die daartoe voor de beslagrechter wordt

opgeroepen, geheel of ten dele schuldenaar worden verklaard van de oorzaken en de kosten van het beslag of de overdracht, onverminderd schadevergoeding ten aanzien van de partij, indien daartoe grond bestaat».

M. Poty et consorts déposent ensuite l'amendement n° 2, qui vise à compléter l'alinéa 2 de l'article 1411*quater*, § 1er, proposé, par le membre de phrase suivant:

«et la date à laquelle ces montants codés ont été crédités».

M. Poty estime qu'il importe de connaître la date à laquelle les montants, objet de la cession, ont été crédités, afin de procéder au calcul *pro rata temporis* visé à l'article 1411*ter*, § 2.

*
* *

La commission décide en outre d'apporter les corrections de textes suivantes:

À l'article 1411*bis*, § 2:

— remplacer les termes «visés aux» par «en vertu des»;

À l'article 1411*bis*, § 4, *in fine*:

— remplacer «le compte» par «ce compte à vue».

À l'article 1411*bis*, § 5, alinéa 2:

— remplacer les mots «La sanction prévue au paragraphe précédent» par «L'alinéa précédent».

À l'article 1411*bis*, § 5, alinéa 4:

— remplacer les mots «Les dispositions du livre Ier, y compris celles du chapitre VII et l'article 85, du Code pénal,» par «Les dispositions du livre Ier du Code pénal, y compris celles du chapitre VII et l'article 85,».

À l'article 1411*ter*, § 1er, alinéa 1er:

— supprimer le mot «protection».

À l'article 1411*quater*, § 2, 3°, alinéa 1er:

— remplacer le mot «standardisé» par les mots «dont le Roi détermine le modèle».

alinéa 2:

— supprimer cet alinéa (*cf.* modification de l'alinéa précédent).

À l'article 1411*quater*, § 2, 4°:

— supprimer le mot «standardisé».

opgeroepen, kan geheel of ten dele schuldenaar worden verklaard van de oorzaken en de kosten van het beslag of de overdracht, onverminderd schadevergoeding ten aanzien van de partij, indien daartoe grond bestaat».

De heren Poty c.s. dienen vervolgens amendement nr. 2 in, dat het tweede lid van het voorgestelde artikel 1411*quater*, § 1, aanvult als volgt:

«alsook de datum waarop die gecodeerde bedragen gecrediteerd werden».

De heer Poty is van oordeel dat het belangrijk is om de datum te kennen waarop de bedragen die werden overgedragen, gecrediteerd werden teneinde de in artikel 1411*ter*, § 2, bedoelde berekening naar evenredigheid van de dagen te kunnen uitvoeren.

*
* *

De commissie beslist nog de volgende tekstcorrecties aan te brengen in de tekst:

In artikel 1411*bis*, § 2:

— de woorden «in de» en «bedoelde» vervangen door de woorden «overeenkomstig de».

In artikel 1411*bis*, § 4, *in fine*:

— de woorden «de zichtrekening» vervangen door de woorden «die zichtrekening».

In artikel 1411*bis*, § 5, tweede lid:

— de woorden «De strafrechtelijke sanctie die in de voorafgaande paragraaf voorzien is» vervangen door de woorden «Het vorige lid».

In artikel 1411*bis*, § 5, vierde lid:

— de woorden «De bepalingen van boek I, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, van het Strafwetboek» vervangen door de woorden «De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85,».

In artikel 1411*ter*, § 1, eerste lid:

— in de Franse tekst, het woord «*protection*» doen vervallen.

In artikel 1411*quater*, § 2, 3°, eerste lid:

— het woord «gestandaardiseerd» doen vervallen en, *in fine*, de woorden «waarvan de Koning het model bepaalt» toevoegen.

tweede lid:

— dit lid doen vervallen (*cf.* wijziging van het voorgaande lid).

In artikel 1411*quater*, § 2, 4°:

— het woord «gestandaardiseerd» doen vervallen.

V. VOTES

Les amendements 1er et 2 sont adoptés à l'unanimité des 13 membres présents.

L'ensemble du projet de loi amendé a été adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Confiance a été faite à la rapporteuse pour la rédaction du présent rapport.

La rapporteuse,

Christiane VIENNE.

Le président,

Jean-Marie DEDECKER.

*
* *

**Texte amendé par la commission
(voir doc. Sénat, n° 3-586/4 — 2003/2004)**

V. STEMMINGEN

De amendementen nrs. 1 en 2 worden eenparig aangenomen door de 13 aanwezige leden.

Het geamendeerde wetsontwerp in zijn geheel wordt eenparig aangenomen door de 13 aanwezige leden.

Vertrouwen werd geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteur,

Christiane VIENNE.

De voorzitter,

Jean-Marie DEDECKER.

*
* *

**Tekst geamendeerd door de commissie
(zie stuk Senaat, nr. 3-586/4 — 2003/2004)**